

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 22 października 2020 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Małecka

Protokolant: protokolant sądowy Marcin Szaroleta

po rozpoznaniu w dniu 1 października 2020 r. w Poznaniu

na rozprawie sprawy z powództwa A. K.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

I. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 35 000 zł (trzydzieści pięć tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 11 maja 2017 roku do dnia zapłaty;

II. W pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. Koszty procesu rozdziela stosunkowo obciążając nimi powódkę w 65%, a pozwanego w 35%, szczegółowe rozliczenie pozostawiając referendarzowi sądowemu, przy uwzględnieniu wynagrodzenia dla pełnomocników stron w wysokości stawki minimalnej.

sędzia Małgorzata Małecka

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 22 października 2020 roku

Pozwem z dnia 10 maja 2017 roku **powódka A. K.** wniosła o zasądzenie od **pozwanego (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W.** kwoty 15.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej w związku ze śmiercią matki oraz o zasądzenie kwoty 85.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 9 lutego 2017 roku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę spowodowaną śmiercią najbliższego członka rodziny J. S.. Wniosła również o zwolnienie jej od kosztów sądowych w całości i zasądzenie od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu strona powodowa wskazała, iż w dniu 19 lipca 2016 roku w S. miał miejsce wypadek komunikacyjny, w wyniku którego śmierć poniosła jej matka - J. S.. Strona powodowa podała, iż w chwili zdarzenia sprawca wypadku – mąż zmarłej i ojciec powódki – A. S. (1) korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, udzielanej przez pozwanego oraz że sam pozwany uznał co do zasady swoją odpowiedzialność w odniesieniu do roszczeń powódki i wypłacił jej kwotę 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć bliskiej osoby. (k. 1-7)

Postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2017 roku tut. Sąd stwierdził swoją niewłaściwość rzeczową i sprawę z powództwa J. K., P. K. i I. K. (którzy razem z powódką wnieśli pozew) przekazał według właściwości do Sądu Rejonowego w S.. (k. 66)

Postanowieniem z dnia 28 lutego 2018 roku ostatecznie zwolniono powódkę od kosztów sądowych w całości. (k. 95)

W odpowiedzi na pozew z dnia 5 grudnia 2018 roku **pozwany (...)** spółka akcyjna z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na jego rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, iż bezspornym jest zdarzenie drogowe z dnia 19 lipca 2017 roku oraz że pozwany po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego przyznał i wypłacił na rzecz powódki kwotę 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w wyniku śmierci J. S., odmawiając przy tym zaspokojenia pozostałych roszczeń. Pozwany zakwestionował żądanie zasądzenia na rzecz powódki kwoty 85.000 zł tytułem zadośćuczynienia i wskazał, że jest ono wygórowane oraz że jego spełnienie prowadziło do nadmiernego wzbogacenia powódki. Pozwany zakwestionował, by powódka doznała cierpień, które spowodowałyby trwałe zmiany w jej psychice oraz aby wymagała w przeszłości i obecnie leczenia psychiatrycznego czy terapii psychologicznej. Podkreślił, że powódka powróciła do normalnego życia sprzed wypadku. Jako bezzasadne uznał pozwany żądanie przyznania na rzecz powódki odszkodowania za znaczne pogorszenie się jej sytuacji życiowej w wysokości 15.000 zł, bowiem nie wykazała ona, by wskutek śmierci matki doznała pogorszenia sytuacji życiowej w stopniu uzasadniającym zasądzenie na jej rzecz odszkodowania w żądanej wysokości. (k. 125-127)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19 lipca 2016 roku w miejscowości S., na skrzyżowaniu ul. (...) i ul. (...) miał miejsce wypadek komunikacyjny, w którym kierujący samochodem marki Ł. S. nr rej. (...) A. S. (1) (ojciec powódki) nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w ten sposób, że wyjeżdżając z ul. (...) (drogi podporządkowanej) i wykonując manewr skrętu w lewo w ulicę (...), w kierunku centrum S., nie dostosował się do znaku A-7 „ustąp pierwszeństwa”, nie ustąpił pierwszeństwa jadącemu ulicą (...) (drogą z pierwszeństwem przejazdu) kierującemu samochodem ciężarowym marki I. nr rej. (...), jadącemu przez skrzyżowanie na wprost z kierunku Centrum S., doprowadzając w ten sposób do zderzenia się wskazanych pojazdów, nieumyślnie powodując wypadek, w którym poniósł śmierć na miejscu, a jego żona J. S. będąca pasażerką samochodu Ł. S. nr rej. (...) zmarła w szpitalu w wyniku odniesionych obrażeń podczas tego wypadku w dniu 23 sierpnia 2016r.

Śledztwo w tej sprawie zostało umorzone postanowieniem Komendy Powiatowej Policji w S., (...)475/16 L.dz. (...), z dnia 17 listopada 2016 roku, natomiast umorzenie to zostało zatwierdzone postanowieniem Prokuratora Prokuratury Rejonowej w S. H. F. z dnia 29 listopada 2016 roku.

Dowód: postanowienie u umorzeniu śledztwa z dnia 17 listopada 2016 roku (k. 12-13), postanowienie o zatwierdzeniu postanowienia o umorzeniu śledztwa (k. 14), odpis skrócony aktu zgonu J. S. (k. 15), akta szkody (k. 153-225)

W dniu zdarzenia, 19 lipca 2016 roku, pojazd sprawcy wypadku A. S. (2) Ł. (...) o numerze rejestracyjnym (...) posiadał ubezpieczenie OC w ruchu krajowym u pozwanego (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W., o numerze polisy (...).

Dowód: odpowiedź Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego z dnia 7 listopada 2016 roku (k. 16), akta szkody (k. 153-225)

Powódka A. K. w chwili zdarzenia miała 56 lat, była osobą zdrową, nie leczyła się wcześniej psychiatrycznie i nie korzystała z pomocy psychologicznej. W wypadku drogowym z dnia 19 lipca 2016 roku poniósł śmierć na miejscu jej ojciec A. S. (2), natomiast miesiąc później w szpitalu, na skutek obrażeń poniesionych w wypadku, zmarła jej matka J. S., co stanowiło dla powódki ogromny wstrząs psychiczny. Wiadomość tę przyjęła z ogromnym smutkiem i niedowierzaniem. Od tej chwili jej życie diametralnie się zmieniło. Do dnia dzisiejszego nie pogodziła się ze śmiercią rodziców. W związku z traumatycznym przeżyciem niezbędna była powódce pomoc psychologiczna – psychoterapia indywidualna z okresowym wsparciem farmakologicznym oraz pomoc psychiatryczna.

Po odstawieniu leków powódka doświadczała objawów nerwicowych, co z uwagi na niekontynuowanie przez nią leczenia psychiatrycznego i psychoterapii nie miało charakteru trwałego. Przeżyta reakcja żałoby miała charakter

przemijający. Przemijające lęki, stany depresyjne, stres, poczucie bezradności życiowej utrzymywały się przez okres ok. sześciu miesięcy od zdarzeń, które je wywołały. W pierwszych dniach po wypadku występowały u powódki objawy ostrej reakcji na stres, które po kilku dniach minęły. Ciężkie wydarzenia urazowe nadal wywołują u powódki rozmyślanie na temat zdarzenia – mają wymiar tęsknoty i miłości do zmarłych – nie zaburzają jednak prawidłowego funkcjonowania powódki. Nie występują u niej jednak myśli rezygnacyjne lub suicydalne. Doświadczenie traumatyczne nie wpłynęło na zmianę postaw życiowych A. K..

Ofiara wypadku – matka powódki J. S. i powódka żyły w bardzo bliskich relacjach, m. in. z uwagi na fakt, iż powódka jest jedynaczką. Powódka i jej matka często się odwiedzały, interesowały się wzajemnym życiem, a także stanowiły dla siebie wsparcie. Rodzice powódki aktywnie uczestniczyli w pomocy w sprawowaniu opieki nad małoletnim synem powódki P..

Powódka przez okres około 6 miesięcy od śmierci matki doznawała zaburzeń snu, lęków, bólu głowy, zaburzeń widzenia, myśli depresyjnych i torsji, a także utraciła w tym czasie zainteresowanie dotychczasowym zajęciem zarobkowym. Ponadto u powódki występował obniżony nastrój i obniżona chęć do dotychczasowego funkcjonowania.

Dowód: zaświadczenie z dnia 9 listopada 2016 roku wraz z rachunkami (k. 33-34), akta szkody (k. 153-225), zeznania świadka K. S. na rozprawie w dniu 17 stycznia 2019 roku (k. 146-147), zeznania świadków I. K. i J. K. na rozprawie w dniu 7 marca 2019 roku (k. 244-245), dokumentacja medyczna powódki (k. 256-264), opinia sądowo-psychiatryczna z dnia 29 lipca 2019 roku (k. 293-296), ustne wyjaśnienia biegłej sądowej B. G. na rozprawie w dniu 13 stycznia 2020 roku (k. 348-349), informacja o wysokości emerytury wojskowej A. S. (2) (k. 370-371), informacja o wysokości emerytury rolniczej J. S. (k. 277)

W dniu 4 stycznia 2017 roku powódka zgłosiła pozwanemu szkodę, wzywając go do bezzwłocznej zapłaty w terminie nie dłuższym niż 7 dni, na swoją rzecz powódki kwoty 200.000 zł z tytułu zadośćuczynienia oraz kwoty 260 zł z tytułu konsultacji psychologicznej,

Wyżej wymienione zgłoszenie pozwany odebrał w dniu 9 stycznia 2017 roku.

Dowód: zgłoszenie szkody powódki wraz z wydrukiem ze strony internetowej Poczty Polskiej dotyczącym potwierdzenia odbioru (k. 17-19), akta szkody (k. 153-225)

Pismem z dnia 31 stycznia 2017 roku pozwany poinformował stronę powodową, iż przyznane jej zostało zadośćuczynienie za cierpienie fizyczne i krzywdę moralną związaną ze śmiercią matki, natomiast wysokość zadośćuczynienia ustalono na kwotę 15.000 zł. Pozwany wskazał, iż zebrane dowody potwierdzają, że w wyniku śmierci osoby najbliższej doszło do negatywnych następstw w sferze psychicznej skutkujących odczuwaniem bólu i cierpieniem moralnym, które stanowi 46 % całości szkody niemajątkowej oraz że zebrana dokumentacja potwierdza wystąpienie zaburzeń adaptacyjnych, które z uwagi na natężenie i długotrwałość stanowią 23 % całości krzywdy niemajątkowej. Zaznaczył, iż zebrana dokumentacja medyczna nie potwierdza wystąpienia silnych lub długotrwałych zaburzeń psychicznych mogących skutkować odczuwaniem krzywdy. Podał, iż biorąc pod uwagę wiek i rolę jaką zmarły pełnił w rodzinie, negatywne skutki jego śmierci stanowią 8 % całości szkody niemajątkowej. Nadto biorąc pod uwagę wiek i sytuację życiową poszkodowanego po śmierci osoby najbliższej stanowią one 15 % całości szkody niemajątkowej.

Dowód: pismo pozwanego z dnia 31 stycznia 2017 roku (k. 32), akta szkody (k. 153-225)

Dokonując ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie Sąd dał wiarę powołanym wyżej dokumentom oraz ich odpisom, albowiem nie były przez strony kwestionowane, jak również nie budziły wątpliwości Sądu co do ich prawdziwości i autentyczności. Przede wszystkim nie budziły najmniejszych wątpliwości co do ich wiarygodności akta szkodowe, a także dokumentacja dotycząca przebiegu leczenia powódki, z której jednoznacznie wynika, jakie procedury medyczne zostały wdrożone, jakie były ich rezultaty, jakie badania u powódki przeprowadzono i jakie były ich wyniki. Żadna ze stron nie podważała okoliczności wynikających z tych dokumentów ani nie kwestionowała, iż dokumentacja medyczna nie jest kompletna.

Przy ustalaniu stanu faktycznego Sąd wziął pod uwagę także przepisy art. 229 k.p.c. i 230 k.p.c. W granicach dyspozycji tych przepisów Sąd uwzględnił te okoliczności zgłoszone w toku procesu przez strony, które pozostawały bezsporne między nimi, w szczególności wynikające z kserokopii przedłożonych dokumentów.

Sąd dał też wiarę **zeznaniom świadka K. S.** w zakresie zgodnym z ustalonym przez Sąd stanem faktycznym w sprawie i pozostałym wiarygodnym dla Sądu materiałem dowodowym. Na podkreślenie jednak zasługuje, że okazały się one mało przydatne dla przedmiotowego rozstrzygnięcia. Świadek jako zięć powódki nie miał szczegółowej wiedzy na temat procesu leczenia powódki, przyjmowanych przez nią leków oraz posiadał jedynie bardzo ogólne informacje na temat jej stanu psychicznego w okresie od dnia wypadku do chwili obecnej.

Za w pełni wiarygodne Sąd uznał zeznania **świadków I. K. i J. K.** W ocenie Sądu, złożone zeznania były spójne, logiczne i konsekwentne. Świadkowie zeznający na okoliczność rozmiaru krzywdy poniesionej przez powódkę wskutek śmierci jej matki w sposób jasny i obrazowy, przedstawili jak wyglądał moment powzięcia tragicznej wiadomości, pierwsze dni po stracie oraz jak zmieniło się życie powódki po śmierci J. S.. Zarówno mąż jak i syn powódki wyczerpująco przedstawili jaki wpływ na zachowanie i przyszłość powódki miała śmierć jej matki, obrazując jak powódka - będąc przed chwilą tragicznego wydarzenia szczęśliwą osobą, zmieniła się w wyniku traumatycznych wydarzeń z dnia 19 lipca 2016 roku, w wyniku których śmierć na miejscu poniósł jej ojciec, a po miesiącu, jej matka. Sąd dokonał jedynie korekty czasu, w którym powódka doznawała najbardziej intensywnych cierpień i przyjął, zgodnie z opinią biegłej sądowej psycholog, że okres ten trwał 6 miesięcy od śmierci matki.

Sąd w całości uznał za przydatną dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy **opinię biegłej sądowej z dziedziny psychologii B. G.** Sporządzona opinia jest w ocenie Sądu rzetelna i klarowna, przez co mogła stanowić wartościową podstawę do ustaleń faktycznych w sprawie. Biegła szczegółowo i wyczerpująco ustosunkowała się także na rozprawie w dniu 13 stycznia 2020 roku do zarzutów i wątpliwości przedstawionych przez stronę powodową. Jak w sposób przekonujący ustaliła biegła, przebyta przez powódkę reakcja żałoby miała charakter przemijający, a fakt nie kontynuowania przez nią leczenia psychiatrycznego i psychoterapii wskazują, że zmiany te nie miały charakteru trwałego. Podkreśliła, że powódka mimo doznania ciężkich wydarzeń urazowych, używała i używa dojrzałych mechanizmów obronnych bez cech destrukcyjnych bądź autoagresywnych.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo należało uznać za zasadne w części.

Powódka w niniejszym postępowaniu domagała się zasądzenia od pozwanego na jej rzecz kwoty 15.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej w związku ze śmiercią najbliższego członka rodziny – matki oraz kwoty 85.000 zł jako zadośćuczynienia za doznaną w ten sposób krzywdę, obok już przyznanego przez ubezpieczyciela w postępowaniu likwidacyjnym i wypłaconego zadośćuczynienia w wysokości 15.000 zł. Pozwany konsekwentnie wnosił o oddalenie powództwa w całości, podnosząc w szczególności zarzuty związane ze zbyt wygórowanym żądaniem, dotyczącym zadośćuczynienia oraz bezzasadnym przyznaniem odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej.

W myśl art. 805 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Natomiast zgodnie z art. 822 k.c., przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia. Odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej regulują przepisy szczególne. W obecnie obowiązującym porządku prawnym aktem o charakterze legis specialis jest ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.) - dalej jako u.u.o. Stosownie do treści art. 4 u.u.o., za ubezpieczenie

obowiązkowe uznaje się ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów, a zgodnie z art. 23 ust. 1 u.u.o., posiadacz pojazdu mechanicznego jest obowiązany zawrzeć umowę obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem posiadanego przez siebie pojazdu. Odszkodowanie z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia (tak art. 34 ust. 1 u.u.o.). Natomiast stosownie do art. 36 u.u.o., odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym.

Podstawę prawną roszczenia powódki o zapłatę zadośćuczynienia za doznaną krzywdę stanowią przepisy wyżej powołanej ustawy jak również art. 446 § 4. k.c.

Stosownie do treści art. 444 k.c. § 4. Sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Funkcją zadośćuczynienia jest złagodzenie ujemnych doznań fizycznych i psychicznych wywołanych zdarzeniem stanowiącym podstawę faktyczną odpowiedzialności. Zadośćuczynienie za doznaną krzywdę następuje w formie jednorazowej zapłaty sumy pieniężnej.

Na podstawie art. 446 § 4 k.c. kompensowana jest krzywda, a więc szkoda niemajątkowa polegająca na fizycznych dolegliwościach i psychicznych cierpieniach pokrzywdzonego. Sąd nie ma obowiązku zasądzenia zadośćuczynienia w każdym przypadku wyrządzenia krzywdy. Fakultatywny charakter zadośćuczynienia za krzywdę („sąd może także przyznać”) nie oznacza dowolności organu stosującego prawo co do możliwości korzystania z udzielonej mu kompetencji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2006 r., II PK 245/05, OSNP 2007, nr 7–8, poz. 101 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., II KKN 351/99, Prok. i Pr. 2006, nr 6, s. 11).

Ustawodawca nie daje żadnych wskazówek co do sposobu określenia wysokości zadośćuczynienia, stanowi jedynie, że sąd może przyznać poszkodowanemu „odpowiednią sumę”. Zapis taki nadaje przyznaniu przez sąd zadośćuczynienia charakter fakultatywny, a wysokość przyznanego świadczenia pozostawia swobodzie uznania sędziego, który winien kierować się celami i charakterem zadośćuczynienia. Indywidualny charakter zadośćuczynienia przesądza o tym, że ostateczne ustalenie, jaka konkretna kwota jest "odpowiednia", z istoty swej, należy do sfery swobodnego uznania sędziowskiego, lecz nie może to być uznanie dowolne. Zawsze musi ono opierać się tak na całokształcie okoliczności sprawy, jak i na czytelnych kryteriach ocennych, rzetelnie wskazanych w treści uzasadnienia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 15 września 2015 r., I ACa 344/15, LEX nr 1808663).

W piśmiennictwie polskim jako obowiązującą uznaje się teorię kompensacyjną zadośćuczynienia, zgodnie z którą przyznana suma pieniężna ma stanowić przybliżony ekwiwalent za poniesioną przez pokrzywdzonego szkodę niemajątkową, powinna wynagradzać doznane przez pokrzywdzonego cierpienia fizyczne i psychiczne oraz utratę radości życia; ma mu wreszcie ułatwić przezwycięzenie ujemnych przeżyć. Dzięki temu zostaje przywrócona – choćby częściowo – równowaga, która została zachwiana wskutek zdarzenia wywołującego szkodę. (vide: Zadośćuczynienie za szkodę niemajątkową, A. S. (3), Oficyna (...)). W judykaturze podkreśla się, że istotne kryteria mające wpływ na wysokość zadośćuczynienia, to przede wszystkim stopień cierpienia fizycznych i psychicznych, ich intensywność, czas trwania, nieodwracalność następstw, rozmiar kalectwa i konsekwencje doznanego uszczerbku w życiu osobistym i społecznym (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 1 października 2015 r., I ACa 198/15, LEX nr 1808729).

W analizowanej sprawie bezsporną pozostawała okoliczność, że w dniu 19 lipca 2016 roku na drodze ojciec powódki A. S. (2) nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, doprowadzając do czołowego zderzenia z prawidłowo jadącym samochodem ciężarowym. W wyniku powyższego zdarzenia śmierć poniósł zarówno on sam jak i pasażerka samochodu J. S..

Poszkodowana była matką powódki co również pozostawało między stronami bezsporne. Podobnie jak okoliczność, że posiadacz pojazdu, którym kierował sprawca zdarzenia A. S. (1), w dacie wypadku korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej z pozwanym. Pozwany przyjął swoją odpowiedzialność co do zasady i przyznał powódce kwotę 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Polskie prawo nie wyklucza zadośćuczynienia szkody niemajątkowej - krzywdy w związku ze śmiercią osoby bliskiej. Powyższy pogląd znalazł swoje odzwierciedlenie w orzecznictwie, w którym pojawia się argumentacja, iż ból i poważne cierpienia psychiczne przejawiające się w ciężkim i długotrwałym wstrząsie psychicznym i rozstroju zdrowia na skutek czynu niedozwolonego sprawcy, powodującego np. śmierć dziecka, małżonka czy rodzica powinny zostać wynagrodzone przez zapłatę odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia. Przykładem jest tutaj wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09 (OSNC-ZD 2010, Nr 3, poz. 91), w którym wyrażono pogląd, że w stanie prawnym sprzed dnia 3 sierpnia 2008 r. spowodowanie śmierci osoby bliskiej mogło stanowić naruszenie dóbr osobistych najbliższych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c.

W niniejszej sprawie powódka w myśl art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. wykazała że, że utrata najbliższego członka rodziny, jakim była dla niej matka skutkowałą odczuwaniem pustki, pogrążeniem w rozpacz i stanie żaloby, przygnębieniem oraz lękiem przed przyszłością. Stan ten trwał nieprzerwanie około sześciu miesięcy od dowiedzenia się o śmierci matki. W związku z powyższym uznać należało, że zaistniała po jej stronie krzywda podlegająca naprawieniu, a odpowiednia kwota zadośćuczynienia wynosi w łącznej wysokości 50.000 zł. Sąd ustalając wysokość zadośćuczynienia należnego powódce wziął pod uwagę nasilenie i czas trwania u niej cierpienia psychicznego po stracie matki, czyli właśnie jej reakcje na żalobę. Lęki, które doświadczała powódka, stany depresyjne, stres, poczucie bezradności życiowej miały charakter przemijający. Na podkreślenie jednak zasługuje, że w czasie gdy one występowały, cierpienia te miały znaczący wpływ na życie codzienne powódki.

Kwota ta odpowiada jednocześnie aktualnym społecznym stosunkom majątkowym. Nie może zostać uznana za wygórowaną nawet gdy wziąć pod uwagę dotychczasowy poziom życia powódki. Nie może budzić wątpliwości, że wskutek śmierci matki powódki zmianom uległo całe życie powódki, która utraciła oparcie emocjonalne, jakie niewątpliwie w jej osobie posiadała i z jakiego, gdyby nie przedwczesna i tragiczna śmierć J. S., jeszcze przez wiele lat by korzystała. Utrata jednego z najbliższych członków rodziny, z którym powódkę łączyła szczególna więź emocjonalna, pozostawiła swój ślad widoczny w jej dalszym życiu. Z drugiej strony należy zauważyć, iż obecnie powódka powróciła do swojego poprzedniego życia, a traumatyczne doświadczenie nie wpłynęło do chwili obecnej na zmianę jej postaw życiowych. Ponadto, na podkreślenie zasługuje, iż u powódki doszło do podwojenia traumatycznych zdarzeń, albowiem w przeciągu miesiąca straciła nie tylko matkę ale również ojca, który był jednocześnie sprawcą tragicznego wypadku.

Wszystkie te okoliczności sprawiają, że kwota zadośćuczynienia w łącznej wysokości 50.000 zł jest adekwatna do rozmiaru krzywdy jakiej doznała powódka. Sąd miał przy tym na uwadze, iż powódka otrzymała już od pozwanego kwotę 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, dlatego też należało tę wpłatę uwzględnić przy ustalaniu kwoty zadośćuczynienia i zasądzić jedynie różnicę w wysokości 35.000 zł. Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od w/w kwoty 35.000 zł od dnia 11 maja 2017r., tj. od dnia złożenia pozwu, zgodnie z żądaniem powódki, mimo przysługiwania jej prawa żądania zasądzenia odsetek po upływie 30 dni od zgłoszenia szkody, tj. od 4 lutego 2017r. Sąd uznał, że dochodzona przez powódkę kwota, przewyższająca zasądzoną należność (35.000 zł) jest zawyżona i nie pozostaje w związku przyczynowym. Sąd wziął

pod uwagę, iż część krzywdy jakiej doznała powódka, związanej z tragicznym wypadkiem z dnia 19 lipca 2016 roku powstała w związku ze stratą obojga rodziców.

Tym samym Sąd oddalił powództwo w pozostałym zakresie, tj. co do żądania zasądzenia zadośćuczynienia ponad kwotę 35.000 zł, bowiem w ocenie Sądu zasądzona kwota jest w pełni wystarczająca do rekompensaty krzywdy.

Odnosząc się z kolei do zgłoszonego przez powódkę żądania zasądzenia kwoty 15.000 zł wraz z należnościami odsetkowymi tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej w związku ze śmiercią matki, wskazać należy iż podstawę prawną tego roszczenia stanowi przepis art. 446 § 3 k.c., stosownie do którego jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej.

Roszczenie o przyznanie stosownego odszkodowania z art. 446 § 3 k.c. wymaga wykazania szkody majątkowej, polegającej na znacznym pogorszeniu sytuacji życiowej najbliższych członków rodziny zmarłego. Pod pojęciem znacznego pogorszenia sytuacji życiowej, o jakim mowa w art. 446 § 3 k.c. należy rozumieć jednak pogorszenie się sytuacji materialnej osoby bliskiej zmarłego poszkodowanego. Art. 446 § 3 k.c. ma umożliwić naprawienie szkód majątkowych, aczkolwiek niekiedy trudnych do uchwycenia i wymierzenia. Określając wysokość odszkodowania przyznanego najbliższym członkom rodziny osoby zmarłej z powodu wypadku zawnionego przez inną osobę, jeżeli wskutek śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej, Sąd jest obowiązany wziąć pod uwagę różnicę między stanem, w jakim znaleźli się członkowie rodziny zmarłego po jego śmierci, a przewidywanym stanem materialnym, gdyby zmarły żył. Pogorszenie sytuacji życiowej polega nie tylko na pogorszeniu obecnej sytuacji materialnej, ale także na utracie rzeczywistej możliwości uzyskania stabilnych warunków życiowych oraz ich realnego polepszenia. Trzeba przy tym zaznaczyć, że odszkodowanie należne na podstawie art. 446 § 3 k.c. nie jest odszkodowaniem pełnym w rozumieniu art. 361 § 2 k.c., lecz z woli ustawodawcy "stosownym", tj. takim, które ułatwi przystosowanie się uprawnionemu do zmienionej sytuacji życiowej; ze swej natury jest to kompensacja o charakterze ryczałtowym (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 19 stycznia 2017 roku, sygn. akt I ACa 777/16).

Przenosząc z kolei powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, iż powódka nie sprostала obciążającemu ją ciężarowi udowodnienia (art. 6 k.c.), że jej sytuacja materialna uległa pogorszeniu. Powódka argumentowała, że matka wspierała ją finansowo opłacając – w wysokich kwotach – zajęcia dodatkowe dla syna P. K., między innymi, piłki nożnej, języka angielskiego, lekcji akordeonu, nauki jazdy na łyżwach, czy pływania. Powódka wskazywała, iż otrzymywała od matki miesięcznie kwotę około 1.500 zł na ten cel. Jak wynikało jednakże z przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego, a w szczególności z informacji o wysokości pobieranej przez J. S. emerytury rolniczej (co stanowiło jedyne stałe źródło dochodu matki powódki), uzyskiwała ona świadczenie w średniej wysokości 851,29 zł netto miesięcznie. Powyższe ustalenia pozostawały w sprzeczności z twierdzeniami powódki, albowiem w ocenie Sądu nie sposób było przyjąć, iż utrzymująca się ze świadczenia emerytalnego w wyżej wskazanej wysokości matka powódki zdolna była zaspokajać regularnie z tej kwoty zarówno wszelkie swoje potrzeby życiowe, jak również przekazywać dobrowolnie córce, w ramach wsparcia, kwotę stanowiącą niemal dwukrotność tego świadczenia. W tym miejscu zaznaczyć należy, iż w świetle pozostałego, zebranego w aktach sprawy, materiału dowodowego – w tym w szczególności wiarygodnych zeznań świadków, nie można wykluczyć, iż powódka otrzymywała pomoc finansową ze strony rodziców. Jednakże w sytuacji oczywistego braku wykazania przez powódkę, iż pomoc ta pochodziła wyłącznie od zmarłej matki nie sposób przyjąć, że zachodzi tego typu zależność, iż gdyby nie nastąpiła śmierć J. S., stopa życiowa powódki byłaby wyższa i stan, w jakim się aktualnie znalazła byłby porównywalny do hipotetycznego stanu w sytuacji nie zaistnienia tragicznego wypadku z 19 lipca 2016 roku.

Opisane wyżej okoliczności powodowały, że w niniejszym stanie faktycznym nie sposób stwierdzić, że po stronie powódki zaistniała szkoda polegająca na znacznym pogorszeniu sytuacji życiowej w związku ze śmiercią matki, a zatem dochodzone przez powódkę roszczenie odszkodowawcze należało uznać za nieuzasadnione.

Mając na uwadze powyższe powództwo w zakresie roszczenia o odszkodowanie podlegało oddaleniu, o czym orzeczono w punkcie 2. sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 100 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty procesu będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. W niniejszej sprawie powódka wygrała proces w połowie, co uzasadniało stosunkowe rozdzielenie kosztów postępowania i obciążenie nimi stron po połowie, natomiast szczegółowe wyliczenie tych kosztów zostało pozostawione referendarzowi sądowemu (art. 108 § 1 zd. 2 k.p.c.).

sędzia Małgorzata Małecka

ZARZĄDZENIE

1. Proszę odnotować uzasadnienie;
2. Proszę doręczyć odpis wyroku z uzasadnieniem pełn. pozwanego,
3. za 20 dni lub z apelacją.

Poznań, dnia 13 listopada 2020 r.

sędzia Małgorzata Małecka